

Szigeti veszedelem

A prospektusok — mintha költők írnák ezeket a szövegeket — egy világváros csöndes szívkamrájának, Európa legszebb pihenőhelyének, a magyar főváros zöld-arany ékszerének nevezik a Margitszigetet. A külföldiek zengő sorokat jegyeznek be a szálló vendégekönyvébe, mintha ugyancsak egy-egy költő lakoznék a lyoni selyemügnökben és a hamburgi hajózási szakemberben... Idős amerikai magyar házaspár — negyven évi távollét után — könnyesen ábrándozott a reggeli zabpehelykása fölött s az idős magyar hölgy, aki tejfarmot vezet New Jerseyben, a Toldi estéből idézett oly szép és tiszta magyarsággal, mintha soha fel sem szállt volna Genovában a kivándorló hajóra.

És ebben a tündérszágban nyolc vagy tíz nappal ezelőtt, egy nappali forrásból hűvösbe fordult éjszaka barbárok garázdálkodtak. Ledöntögtették talapatukról a művésztánc szobrait, összetörték a kőbe vésett térképet. Olyankor történt ez a vandál pusztítás, amikor már hazament az utolsó úszósrác is a fedettől, hazamentek a fürdővendégek és elhallgatott a Palatinuson a hullámpég egyenletes dohogása, amikor a Nagyszállóból oly halkán szüremkedett ki a muzsika, mintha csak a hajdanvolt kishajószállóban a kéziratpapiros fölött álmodozó Krúdy Gyula írót urat akarná mesemondásra csábítani. Budapest lakossága az utóbbi években egyfajta elszomorító edzettségre tett szert, már alig-alig emelkedik a vérnyomása a pesti embernek, amikor arról olvas, hogy a Posta immár tehetetlen a telefonralókkal szemben, most mégis felszisszent a közvélemény, amikor arról olvasott, hogy a szigeti művésztáncot meggyalázták.

Ezt az estét — a tettenérés és a leleplezés minden reménye nélkül — arra szántam, hogy magányosan bejárjam a sziget zugait s mint a legújabbkori kriminalisztikában szokás és gyakorlat, jelekből és megfigyelésekből következtetni próbáljak a tettesekre, akiket a rendőrség teljes eréllyel kutat s nem kétséges, hogy előbb-utóbb hurokra kerülnek a gyáva garázdák, ez a világvárosi sörredék, amely lassanként megkeseríti az életünket.

A sziget ebben a kései órában nem volt kihalt, bár szerelmeseket alig lehetett látni. Az a korosztály, amely a legnagyobb lelki nyugalommal csókolózik az autóbuzson, távollétével tüntetett, mintha nem lenne túlságosan biztonságos megbújni valamely félreeső padon. A megcsónkított

szobortalapzatoknál, amelyek így meredeznek a szűrt fényben, mint felkiáltójelek egy vádirat szövegében, ismerős, öreg pincér ácsorgott cigarettáját szívogatva. Eppen letette a szolgálatot, mint kisegítő nyugdíjas és most eljött megnézni az éjszakai rombolók munkáját. Az öreg pincér leereszkedett törődött testével a padra, gondosan eltaposta a cigarettáját és ezt mondta:

— Tetszik tudni, szerkesztő úr, én ötven éve vagyok pesti pincér, éppen ötven éve lesz októberben, hogy fölkerültem Pestre Debrecenből és a Wampeticsnél lettem sörfiú. Én dolgoztam, kérem, a régi Szigeten is, kiszolgáltam Krúdy urat, Molnár urat, Bródy urat és Kárpáti Aurél urat, azután dolgoztam a Pólbárbán, tetszik tudni, az volt a legexkluzívabb mulató Pesten, oda jártak a mágnesfiúk, akik lovaspólóval szórakoztak és a művészvilág is odajárt, kérem, de ne tessék félreérteni, amit mondok, azok nagyon tudtak duhajkodni, de ilyesmit nem csináltak. Volt, aki megette a pezsgőspoharat, még a talpát is elropogtatta, mintha sütemény lenne, de a Szigeten nem okoztak kárt, kérem... Miféle emberek lehettek?

Mintegy válaszul, öt vagy hat hosszú hajú fiatalember húzott el a ropogós kavicsos az elmaradhatatlan táskarádiókat lóbálva, s egy filmről, valamint a film női főszereplőjének idomairól társalogva harsány röhögések és nyomdafestéket nem tűró kifejezések uszályát vonszolva maguk után. Ezekből a nyeszlett éjszakai kóborokból azonban, amint vonultak a fák alatt szűkszáru farmerekbe csomagolt nyápic lábszáraikkal, nem tetszett kiakkora testi erő s különben is, egyetlen közös vonásuk lehetett a rombolókkal: a gyávaság, mert amikor áttört a fák lehajló lombján egy rendőrautó villogó kék fénye, lecsavarták a rádiókat és eliszkoltak.

Az öreg pincér folytatta:

— Milyen emberek lehettek kérem?... Minden valószínűség szerint ilyenfajta, mert ezek nem bírnak magukkal. Nem régen este egy külföldi vendég, aki későn érkezett vacsorához, azt mondja nekem: Herr Ober, itt mindegyik van folyamúszó bajnokság? Kiderült, kérem, hogy három ilyen hosszú hajú madár fogadott, hogy egyik átúszza a Dunát a Szigetről a pesti oldalra és hozzá is kezdett, úgy, ahogy volt, abban a farmerben és trikóban, de nem tudott elég jól úszni és a Casino körül partra vergődött. Hát kérem, kell nekünk ilyen hírverés?...

A szabadtéri színpad körül

díszletmunkások rakodtak, színházi emberek, akik egészen átitatódtak már a színház levegőjével, bizonyos műértés-re tettek szert, becsben és tiszteletben tartják a művészi alkotást.

— Nem, kérem — mondogatták fejüket csóválva — mi nem tudunk semmiről, mi csak annyit tudunk, hogy éjszakára nem lehet semmit hozzáférhető helyen hagyni, mert kárt tesznek benne. Egszer kinn maradt egy kasírozott női aktszobor, hát uram, azzal olyan disznóságot műveltek, hogy pirulni kellett, pedig hát nem vagyunk gyerekek.

Mennyivel lett szegényebb a Sziget forint értékben, annak a Sziget gazdái a megmondható, de máig sem pótolták az évekkel ezelőtt összetört vázákat, hiába keresi a pihenni vágyó ember a forgácsá aprított nyugágyak szárait, a levett és lelövöldözött lámpaburákból már nem árad a sejtelmes fény. Nem lehet minden lámpaoszlop, minden szobor és minden értékes tárgy mellé egy-egy rendőrt állítani, a megoldás nem is ott rejlik. Nem lehet újra bevezetni a szigeti belépődíjat, ezt egy virágos május elsején örökre eltöröltük, de vajon szabad-e odadobni ezt a tündéri zugot az alvilágnak?

A szálló körül felbukkant még egy táskarádiós együttes, ezek azonban nem a filmszínésznő bájairól csevegtek messzehangzó trágársággal, hanem arról, hogy nem engedték be őket ápolatlan loboncukkal, hasig nyitott ingükkel és a nyakukban lóbálózó rézláncokkal az étterembe. S az a főpincéri erély, amely távol tartotta ezt a gyűlevész népet a világszerte jó hírnév étteremtől, ez mintha javaslat is lenne. Igaz, nem a ruha teszi az embert s nem a hosszú haj, ám ezek a jelvények általában egy magatartást is jeleznek. S aki nem hajlandó Európának ebben a gyöngyszemében európai módon viselkedni, azt irgalmatlan seprővel ki kell seprni.

Az egész városból.

Baróti Géza